

Revista de Estudios Miñoranos

Nº 1
2001

ÍNDICE

O clima no val Miñor, por <i>Salvador Rodríguez Muñoz</i>	7
A estación paleolítica de “Chan do Cereixo” na Portavedra, por <i>Xaime Garrido Rodríguez</i>	15
Os muíños naviculares de soporte fixo, por <i>Xosé Lois Vilar Pedreira</i>	29
Minería aurífera romana: do Miñor ao Miño, por <i>Xurxo Pérez Pintos e Xosé María Bouzó</i>	37
Antonio Palacios en Nigrán: A procura dunha arquitectura de raíces galegas, por <i>José Mª Ramón Iglesias Veiga</i>	51
A orixe do turismo de sol e praia en Galicia: O caso de Baiona, por <i>Margarita Novo Malvárez</i>	75
O desenvolvemento turístico do Val Miñor no contexto territorial do principal foco turístico de Galicia: As rías Baixas, por <i>Jesús M. González Pérez</i>	87
Despalatalización, palatalización e ceceo no subsistema de sibilantes da fala do Val Miñor, por <i>Xosé Henrique Costas González</i>	101
O MEU VAL MIÑOR	
Como se naceuse aquí, por <i>Marta Dacosta</i>	111
Val Miñor, o don da disparidade, por <i>Víctor Manuel Iglesias Viqueira</i>	113
O Val Miñor e o turismo, por <i>Luis Carlos de la Peña</i>	117
Máis traballo, menos especulación, por <i>Serafín Villanueva- Bembibre</i>	121
No nome do progreso, por <i>Alfonso Álvarez Cécamo</i>	125
AS NOVAS DO IEM	
Documento fundacional do Instituto de Estudios Miñoranos	129
Estatutos do Instituto de Estudios Miñoranos	133
O Val Miñor nos albores do século XX	141

Edita: IEM (Instituto de Estudios Miñoranos).

Redacción e administración:

Apartado de Correos 30. 36380-Gondomar.

Val Miñor (Galiza).

Tel: 986 360825.

e-mail: ieminhoranos@hotmail.com.

Internet: <http://www.ieminhoranos.org>.

Director: Carlos Méixome Quinteiro.

Coordinador da edición: Nano Cambeiro Louzán.

Consello de Redacción: Laudelino Pellitero Ramilo, Juan Antonio González Pérez e Serafín Villanueva.

Asesoramento lingüístico: Xosé Bieito Legaspi Villamarín.

Publicidade: Nano Cambeiro.

Deseño de portada: Fernando Pol.

Foto portada: José Domínguez "O Lucas".

Copla fotografías: Folgar.

Deseño interior e maquetación: Fernando Pol.

Realización Gráfica: Papelería. Vigo.

Depósito Legal: VG. - 769-2001

Esta publicación recibiu unha axuda da Deputación de Pontevedra.

Instituto estudos miñoranos

Revista de Estudos Miñoranos é unha publicación anual do IEM.

As opinións dos artigos non reflicten necesariamente as do Instituto de Estudos Miñoranos e son responsabilidade dos autores.

Pódese reproducir total ou parcialmente, sempre que se cite a procedencia.

Esta publicación está subvencionada
pola Dirección Xeral de Política Lingüística
da Xunta de Galicia

Álvarez Cáccamo, Alfonso (Vigo, 1952). Realizou estudos de Filosofía e Letras e Maxisterio. É profesor do Colexio do ISM en Panxón. Colabora en diversos medios de comunicación. Comezou publicando contos infantís. Entre as súas novelas cómpre salientar: *Peito de vimbio* (1988), *As baleas de Eduardo Reinoso* (1990), e *O espírito de Broustenac* (1996). Como autor de relatos publicou: *Homenaxe a Trois* (1991), *O eco de Ramallón* (1992), *Xente de mala morte* (1993), *Catapulta* (1995) e *Contos mamíferos* (1998). É autor dunha biografía do seu pai, Xosé María Álvarez Blázquez (1994) e das traducións para o galego dalgunhas novelas do mesmo. Proximamente vai publicar *O bosque de levas*.

Bouzó Fernández, Xosé María (Vigo, 1960). Profesor do IES "Primeiro de Marzo" de Baiona.

Costas González, Xosé Henrique (Vigo, 1962). Licenciado en Filoloxía Galega pola USC. Realizou a tese de doutoramento sobre a Historia das sibilantes na lingua galega. Profesor titular na F. de Filoloxía e Tradución da Universidade de Vigo. Especialista en Dialectoloxía e Sociolingüística así como nas falas do galego exterior e en linguas minoritarias.

Dacosta Alonso, Marta (Vigo, 1966). Licenciada en Filoloxía Galega pola USC. No ambiente universitario entra en contacto co mundo da poesía e pasa a formar parte do Colectivo Letras do Cal. Dende 1998 reside no Val Miñor. É Profesora de Lingua e Literatura Galega no IES de Tomiño. Participou en diversas publicacións colectivas de poesía; en solitario ten publicado *Crear o mar en Compostela* (1993), *Pel de Ameixa* (1995), *Setembro* (1998), *En atalaia alerta* (1999). Obtivo numerosos premios entre os que son de salientar o Rosalía de Castro (1993), O Grelo (1993), o González Garcés (1995), o Martín Codax (1998), así como o accésit do Esquío (1999).

De la Peña Arizaga, Luís Carlos (Eibar, Guipúscoa, 1957). Relacionado con Baiona dende neno e veciño desta vila desde 1980. Economista e historiador. A súa actividade profesional desenvólvese no plano empresarial. No político, é membro do comité nacional do PsdeG-PSOE. Presidente da Asociación de Comerciantes e Empresarios de Baiona (ACEBA) e vicepresidente da Federación Provincial de Hostalería de Pontevedra, é así mesmo, colaborador habitual na prensa escrita galega en temas socioeconómicos.

Garrido Rodríguez, Xaime (Vigo, 1938). Realizou estudos de Belas Artes na Escola de San Fernando de Madrid e titulouse en Arquitectura na mesma cidade. Esta-

bleceu o seu estudio de arquitectura na cidade olívica. Realizou viaxes de estudio por diversos países de Europa e América. Entre 1968 e 1973 foi Arquitecto Municipal de Baiona. Foi presidente da Comisión de Cultura do Colexio de Arquitectos e asesor técnico da U. de Vigo. É membro do Instituto de Estudos Vigueeses e do Instituto de Estudos Tudenses. Defensor do patrimonio logrou que se declarasen Bens de Interese Cultural tanto a estación vella do ferrocarril de Vigo como o antigo Pazo de Xustiza. Recibiu o premio de investigación da Deputación de Pontevedra nos anos 1986 e 1989. Descubriu a estación paleolítica de Chan do Cereixo- Portavedra (Gondomar). Destaca tamén como fotógrafo e ten publicado numerosos e diversos traballos. Entre as súas obras cómpre subliñar: *Fortalezas de la provincia de Tui* (1987); *Vigo, la ciudad que se perdió* (1991, 1992, 1994) e *Arquitectura da pedra en Vigo* (1999). En colaboración ten tamén publicado: *Vigo 1900-1920, arquitectura modernista* (1980) e *Manuel Gómez Román, mestre da arquitectura galeguista* (1995). Na compañía de José Mª Ramón Iglesias Veiga remata de publicar *Vigo, arquitectura urbana* (2000). Mantén unha especial relación co Val Miñor onde reside gran parte do ano.

González Pérez, Jesús M. (A Ramallosa-Nigrán, 1969). Doutor en Xeografía pola USC. Actualmente é Profesor Titular no Departament de Ciències de la Terra da Universitat de les Illes Balears. Especialista en Ordenación do Territorio. Desempeñou labores docentes na USC e na UA del Estado de Hidalgo (México). Participou como coordinador ou formando parte de equipos de investigación en máis de dez Proxectos de Investigación. Ten realizado máis de 40 publicacións entre libros, capítulos ou artigos en revistas científicas. Completou estadias de investigación na UA de Madrid, na U. de Bergen (Noruega) e na U. de Murmansk (Rusia).

Iglesias Veiga, José Mª Ramón (Sanguñeda, Mos, 1957). Diplomado en Maxisterio e Licenciado en Xeografía e Historia. Na actualidade última a tese de doutoramento "A tendencia rexionalista na arquitectura galega das primeiras décadas do século XX". É membro numerario do Instituto de Estudos Vigueeses. É profesor no IES "Pino Manso" do Porriño. Da súa investigación son froito as seguintes publicacións: *Antonio Palacios, Arquitecto. Do Porriño a Galicia* (1993); *Antonio Palacios, A pedra, o país, a arte, o urbanismo* (1995); *O Porriño (1895-1995), recuerdos de un siglo*; *Manuel Gómez Román, mestre da arquitectura galeguista* (Coautor) (1995). Xunto a Xaime Garrido remata de publicar *Vigo, arquitectura urbana* (2000). Foi asesor técnico da exposición sobre a obra de Antonio Palacios organizada pola Xunta de Galicia. Ten publicado numerosos artigos en revistas especializadas.

Iglesias Viqueira, Víctor (Vigo, 1947). Periodista e escritor. Redactor de Faro de Vigo desde 1966, foi correspondente de El Caso e de diversas axencias de noticias, así como colaborador en distintas emisoras de radio e revistas de humor. Autor de numerosos libros de humor, máximas e novela curta, é coñecido sobre todo polos

seus *Pensamentos de miau* e polos contos para nenos dos que ten publicado 100 no Faro de Vigo.

Novo Malvárez, Margarita (Muros, 1969). Licenciada en Historia da Arte pola USC. Actualmente é Profesora Asociada no Departament de Ciències Històriques i Teoría de les Arts da Universitat de les Illes Balears. Participou en numerosos Proxectos de Investigación na USC e realizou Asistencias Técnicas para a Dirección Xeral de Turismo da Xunta de Galicia. Ten publicado diversos traballos relacionados co seu campo de estudio: "Patrimonio e Turismo".

Pérez Pintos, Xurxo (Vigo, 1948). Licenciado en Bioloxía e profesor do IES "Manuel Antonio" de Vigo.

Rodríguez Muñoz, Salvador (Zamora, 1957). Licenciado en Química pola USC. Profesor de Física e Química no IES "Escolas Proval" do que foi Director durante moitos anos. Dende 1987 é responsábel da estación termoplumiométrica do Instituto Nacional de Meteoroloxía no Val Miñor.

Vilar Pedrelra, Xosé Lois (Baiona, 1965). Licenciado en Historia pola U. de Santiago. Hoxe en día simultanea os estudos da Arqueoloxía nesta Universidade co seu traballo nunha cadea de froiterías.

Villanueva-Bembibre, Serafín (Mourisca de Viana – Ourense, 1935). Reside dende hai anos en Priegue. É licenciado en Teoloxía, CC. Políticas, Filosofía e L., Historia e Filoloxía Clásica. Exerce como Profesor de Filoloxía Clásica nun IES de Vigo. Ten publicado *Curso de morfoloxía indoeuropea aplicada á lingua latina* (1996). Colabora en diversos medios escritos.
